

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Jaroslava Hubáčka a JUDr. Elišky Cihlářové v právní věci stěžovatele **E. E.**, zastoupeného Michalem Benčokem, advokátem se sídlem v Praze 1, Václavské náměstí 17, za účasti **Ministerstva vnitra**, odboru azylové a migrační politiky, se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 27. 9. 2005, č. j. 14 Az 49/2005 - 16,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Stěžovatel se včas podanou kasační stížností domáhá u Nejvyššího správního soudu vydání rozsudku, kterým by byl zrušen rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 27. 9. 2005, č. j. 14 Az 49/2005 - 16, a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení.

Krajský soud napadeným rozsudkem zamítl žalobu stěžovatele proti rozhodnutí Ministerstva vnitra České republiky, odboru azylové a migrační politiky, ze dne 27. 1. 2005, č. j. OAM-3405/VL-07-C09-2004, jímž stěžovateli nebyl udělen azyl podle ustanovení § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), a současně bylo rozhodnuto tak, že se na něho nevztahuje překážka vycestování podle § 91 zákona o azylu.

Krajský soud především přisvědčil správnímu orgánu, že v řízení nebyl prokázán žádný z důvodů pro udělení azylu stěžovateli podle ustanovení § 12 písm. a) a b) zákona

o azylu. Stěžovatel totiž v žádosti o udělení azylu uvedl, že svou vlast opustil z důvodů hledání práce a v pohovoru pak tvrdil, že z Mongolska odešel z důvodu obav před výhrůžkami a fyzickým napadením ze strany věřitele, který mu půjčil peníze na podnikání, jež mu ale nemohl vrátit, neboť byl o ně okraden. Sám stěžovatel tedy netvrdil žádnou skutečnost, kterou by bylo možno podřadit pod zákonné podmínky pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, kterou je pronásledování za uplatňování politických práv a svobod nebo odůvodněný strach z pronásledování z důvodů rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů.

Krajský soud souhlasil se správním orgánem i v tom, že v řízení nebyly zjištěny důvody pro udělení azylu stěžovateli podle ustanovení § 13 odst. 1, 2 zákona o azylu (stěžovatel nebyl rodinným příslušníkem azylanta, jemuž byl udělen azyl), ani podle ustanovení § 14 zákona o azylu (správní orgán se zabýval touto otázkou v rámci vlastní kompetence a správního uvážení, jehož rozsah nepřísluší soudu přezkoumávat). Posléze dospěl krajský soud i k tomu, že správní orgán opodstatněně dovodil neexistenci překážek vycestování na straně stěžovatele.

V kasační stížnosti proti tomuto rozsudku krajského soudu stěžovatel odmítl závěry tohoto soudu, pokud dospěl k tomu, že v jeho věci nebyly dány důvody pro udělení azylu podle ustanovení § 12 zákona o azylu.

Stěžovatel opřel kasační stížnost o důvody uvedené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Především namítl nesprávnost výkladu ustanovení § 12 zákona o azylu krajským soudem, který nedostatečně přihlédl k soustavnému porušování lidských práv v Mongolsku a k vysokému stupni korupce v policejním sboru. Sám má za to, že splňuje zákonné podmínky pro udělení azylu podle ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu, protože se neustále obává o svůj život ze strany mafijních struktur, které ho vydíraly. Je tomu tak proto, že bez přímého ohrožení života nemůže vykonávat zaměstnání na území Mongolska. Vláda není schopna zajistit ochranu občanů před neobyčejně vysokým stupněm kriminality a mocenské orgány se věnují jen případům nejvyšší priority, kde je již více mrtvých. Situaci na území Mongolska rozhodně nelze považovat za stabilizovanou a právě v posuzování bezpečnostní situace v této zemi krajský soud chyboval. Stěžovatel má však za to, že základ pochybení krajského soudu tkví i v tom, že při svém rozhodování vycházel z neúplně a nepřesně zjištěného skutkového stavu správním orgánem, protože důkazy jsou fakticky jen doklady, které jsou obsaženy ve správním spisu.

Stěžovatel současně navrhl, aby Nejvyšší správní soud přiznal kasační stížnosti odkladný účinek.

Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky, v písemném vyjádření ke kasační stížnosti odkázalo na obsah správního spisu, zejména na vlastní podání a výpověď stěžovatele i na obsah vydaného správního rozhodnutí. K přiznání odkladného účinku kasační stížnosti správní orgán neshledal důvody a navrhl zamítnutí tohoto mimořádného opravného prostředku.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadený rozsudek krajského soudu při vázanosti rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.), a jelikož sám neshledal vady uvedené v § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti, dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

V průběhu správního řízení bylo zjištěno, že stěžovatel se domáhal udělení azylu z důvodu výhrůžek věřitele, který mu v zemi původu půjčil peníze do podnikání, jež nemůže vrátit, nemožnosti získat v budoucnu v zemi původu peníze na splacení dluhu a legalizace pobytu na území České republiky.

Opodstatněná není námitka kasační stížnosti, že v zemi původu byl stěžovatel pronásledován ve smyslu ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu, neboť státní orgány vědomě tolerují trestnou činnost či nejsou schopné zajistit účinnou ochranu před ní.

Podle ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu azyl se cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Především tu nejde o „pronásledování“ ve smyslu zákona o azylu (§ 2 odst. 5), tedy o neoprávněný postih ze strany státní autority nebo těch osob, které takovou autoritu zosobňují. Tvrzené obavy z vyhrožování ze strany soukromých osob a z jejich násilného jednání, třeba i odůvodněné, by se mohly stát důvodem pro udělení azylu pouze tehdy, pokud by státní orgány země původu takové ohrožení podporovaly, organizovaly, záměrně trpěly, apod. Případná nižší efektivita takové ochrany v konkrétních podmínkách té které země však ještě nečiní z takového ohrožení „pronásledování“, a tedy ani azylový důvod. Stěžovatel v průběhu řízení netvrdil, že by příslušné státní orgány podporovaly, organizovaly nebo záměrně trpěly jeho ohrožování v důsledku vydírání a výhrůžek újmou na zdraví, protože se nikam po těchto protiprávních aktech neobrátil. Z protokolu o pohovoru vyplývá, že stěžovatel po výhrůžkách újmou na zdraví žádnou pomoc u kompetentních orgánů nevyhledal, neboť se cítil vinen tím, že si vypůjčil peníze a nemohl je vrátit. Za tohoto stavu potom zcela obecné tvrzení stěžovatele, že vláda na území Mongolské republiky není schopna zajistit ochranu před popsáním nezákonným jednáním cizích fyzických osob vyznívá do prázdna. Je tomu tak proto, že mu příslušné orgány nemohly poskytnout účinnou ochranu již z toho důvodu, že o jeho problémech nebyly informovány. Rozhodně za tohoto stavu nelze dovozovat, že by policie či jiné kompetentní orgány ohrožení stěžovatele podporovaly, organizovaly nebo záměrně trpěly. Mezinárodní ochrana mohla být stěžovateli poskytnuta teprve tehdy, jestliže by mu byla odeprána ochrana země jeho státní příslušnosti, popřípadě tehdy, je-li tato ochrana nečinná.

Jenom na okraj poznamenává Nejvyšší správní soud i to, že podle judikatury tohoto soudu „vyhrožování ze strany soukromých osob nelze považovat za pronásledování ve smyslu zákona o azylu, jestliže ze zpráv, které byly podkladem pro rozhodnutí správního orgánu, vyplývá, že politický systém v zemi původu dává občanům možnost domáhat se ochrany svých práv u státních orgánů a tyto skutečnosti nebyly v řízení vyvráceny. Obavy žadatele o azyl spočívající v tom, že organizované skupiny, resp. jejich členové používají nelegálních metod, že proti němu použijí násilí v míře ohrožující jak jeho zdraví, tak jeho život, nelze podřadit pod žádnou skutečnost uvedenou v zákoně o azylu, která by odůvodňovala udělení azylu“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 12. 2003, č. j. 4 Azs 38/2003 - 36). Shodně judikoval i Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 10. 3. 2004, č. j. 3 Azs 22/2004 - 48, který dovodil, že „skutečnost, že žadatel má v zemi původu obavy před vyhrožováním ze strany soukromé osoby, není bez dalšího důvodem pro udělení azylu podle ustanovení § 12 zákona o azylu, tím spíše v situaci, kdy politický systém v zemi původu

žalobce dává občanům možnost domáhat se ochrany svých práv u státních orgánů, a tyto skutečnosti v řízení o udělení azylu nebyly vyvráceny“.

I z výše uvedených judikátů Nejvyššího správního soudu tedy vyplývá, že stěžovatel nesplňoval zákonné podmínky pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu.

Důvodná není ani námitka kasační stížnosti, že krajský soud při svém rozhodování vycházel z neúplně a nepřesně zjištěného skutkového stavu správním orgánem, protože důkazy jsou fakticky jen doklady, které jsou obsaženy ve správním spisu.

Především správní orgán i krajský soud vycházely z obsahu žádosti stěžovatele o udělení azylu ze dne 24. 11. 2004 a z pohovoru, který s ním byl veden v jazyce mongolském dne 11. 1. 2005, v nichž stěžovatel podrobně hovořil o svém vyznání, politické příslušnosti (není a nebyl členem žádné politické strany), neexistenci problémů se státními orgány země původu a o konkrétních důvodech, které ho vedly k opuštění Mongolska a podání žádosti o udělení azylu v České republice. Z těchto důkazů pak bylo zjištěno, že stěžovatel se domáhal udělení azylu z důvodu výhrůžek věřitele, který mu v zemi původu půjčil peníze do podnikání, jež nemůže vrátit, nemožnosti získat v budoucnu v zemi původu peníze na splacení dluhu a legalizace pobytu na území České republiky. Tvrzení stěžovatele uvedená v žádosti o udělení azylu a v pohovoru pak byla konfrontována s poznatky, které byly shromážděny správním orgánem o zemi původu stěžovatele, o vývoji politické situace v zemi původu v rozhodné době, k postoji státní moci země původu k politickým, náboženským a rasovým otázkám (Zpráva Ministerstva zahraničí USA o stavu dodržování lidských práv v Mongolsku za rok 2003 ze dne 25. 2. 2004), a z této konfrontace dovozována opodstatněnost případných obav z pronásledování v zákoně uvedených.

Nejvyšší správní soud má z uvedeného za to, že jak správní orgán, tak i krajský soud naopak vycházely, vzhledem k důvodům, pro něž stěžovatel žádal o udělení azylu, z úplně a přesně zjištěného skutkového stavu věci. Jen na okraj ještě k tomu poznamenává, že podle ustálené judikatury (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2004, sp. zn. 5 Azs 170/2004) má správní orgán povinnost zjišťovat skutečnosti rozhodné pro udělení azylu jen tehdy, jestliže žadatel o udělení azylu alespoň tvrdí, že existují důvody v tomto ustanovení uvedené, případně neuvádí jen důvody ekonomické. Ze žádného ustanovení zákona o azylu, ani jiného zákona, nelze dovodit, že by správnímu orgánu vznikla povinnost, aby sám domýšlel právně relevantní důvody pro udělení azylu žadatelem neuplatněné a posléze k těmto důvodům činil příslušná skutková zjištění. Povinnost zjistit skutečný stav věci podle § 32 odst. 1 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (dále jen „správní řád“), má proto správní orgán pouze v rozsahu důvodů, které žadatel v průběhu správního řízení uvedl.

Ostatně stěžovatel v kasační stížnosti ani neuvedl, v čem konkrétně spočívá neúplně a nepřesně zjištěný skutkový stav správním orgánem, protože ten musí při svém rozhodování vycházet jen z důkazů, které jsou obsaženy ve správním spisu.

Nejvyšší správní soud z uvedených důvodů došel k závěru, že kasační stížnost stěžovatele proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 27. 9. 2005, č. j. 14 Az 49/2005 - 16, není opodstatněná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud již nerozhodoval o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, protože o tomto mimořádném opravném prostředku rozhodl přednostně rozsudkem o věci samé.

Nejvyšší správní soud rozhodl o kasační stížnosti rozsudkem bez jednání, protože mu takový postup umožňuje ustanovení § 109 odst.1 s. ř. s.

Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst.1 s. ř. s. za použití ustanovení § 120 s. ř. s. Stěžovatel ve věci úspěch neměl a podle obsahu spisu úspěšnému správnímu orgánu žádné náklady v řízení o kasační stížnosti před soudem nevznikly. Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. března 2006

JUDr. Radan Malík
předseda senátu